Dr hab. Karol Sacewicz
Biesal 61 b
11-036 Gietrzwałd

Biesal, 19.06.2022 r.

**Wstępna ocena pracy doktorskiej mgr. Krzysztofa Andrzeja Kierskiego**

**pt. Relacje rządców diecezji warmińskiej z władzami komunistycznymi Polski**

**w latach 1945–1989**

Mgr Krzysztof Andrzej Kierski jest absolwentem historii na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warmiński-Mazurskiego w Olsztynie. W latach Realizowała studia doktoranckie (studia III stopnia) w ówczesnym Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM. Jego zainteresowania badawcze koncentrowały się na historii ziemi ciechanowskiej - skąd pochodzi – jak również na historii politycznej Warmii i Mazur w XX wieku. Obecny kierunek badawczy, tj. relacje państwo-kościół, sprecyzował i realizował wraz z rozpoczęciem pracy w Instytucie Pamięci Narodowej, jako pracownik Biura Badań Historycznych tego Instytutu.

Krzysztof Kierski podjął się zadania bardzo wymagającego i to nie tylko ze względu na rozpiętość czasową badanej tematyki, ale przede wszystkim na wielość podmiotów – postaci rządców diecezji, którym dysertacja została poświęcona. To wymagało przede wszystkim bardzo starannej i szeroko zakrojonej kwerendy archiwalno-bibliotecznej. Temu zadaniu sprostał celująco. Przeprowadził kwerendy w 48 archiwach i bibliotekach na terenie całego kraju, co szczegółowo odzwierciedlił w bibliografii. Ta tylko odnośnie do wykorzystanego zasobu archiwalnego zajmuje ponad 52 strony. Cała zaś bibliografia obejmującą archiwalia, źródła drukowane i opracowania liczy niemalże 120 stron maszynopisu. Jest elementem potwierdzającym doskonałe rozeznanie źródłowe, jak i w krajowej historiografii poświęconej problematyce stosunków państwo-kościół po 1945 r.

Rozprawa liczy 898 stron. Jest to skutek przeanalizowania stosunku do władz komunistycznych diecezji warmińskiej pod rządami ośmiu kolejnych rządców, którym poświęcone zostały oddzielne rozdziały. Autor dotarł do dotychczas niewykorzystywanych materiałów źródłowych, których analiza w sposób naturalny wpłynęła na rozmiary narracji w rzeczonej pracy. Niemniej jednak należy to stanowczo podkreślić rozprawa ma charakter

analityczny, nie jest więc pracą pisaną na akord, czy też zbiorem źródłowych cytatów, ale wynikającą z warsztatu naukowego obszerną analizą pozyskanego w wyniku kwerend materiału.

Dysertacja składa się z dziewięciu rozdziałów. Pierwszy został poświęcony charakterystyce sytuacji w diecezji warmińskiej od wkroczenia Armii Czerwonej do momentu powołania w niej pierwszego rządcy. Kolejne rozdziały dotyczą relacji jej kolejnych rządców z władzami komunistycznymi Polski, tj. rozdział 2 pt. „Trudne początki. Ksiądz Teodor Bensch (1945–1951)", rozdział 3 pt. „Wierny prymasowi. Ksiądz Wojciech Zink (1951–1953)", rozdział 4 pt. „Lojalny wobec władz państwowych. Ksiądz Stefan Biskupski (1953–1956)", rozdział 5 pt. „W obronie Kościoła katolickiego. Biskup Tomasz Wilczyński (1956–1965)", rozdział 6 pt. „Napięte stosunki z władzami państwowymi. Biskup Józef Drzazga (1965–1978)", rozdział 7 pt. „Na rzecz budownictwa kościelnego. Biskup Józef Glemp (1979–1981)", rozdział 8 pt. „Przyjaciel opozycji. Biskup Jan Obłąk (1981–1988)" i rozdział 9 pt. „Wobec nadchodzącej transformacji ustrojowej. Biskup Edmund Piszcz (1985–1989)". Tytuły rzeczonych rozdziałów doskonale oddają istotę omawianej w nich problematyki. Bardzo ważnym elementem ocenianej rozprawy są wstęp i zakończenie. Uwypuklają one nie tylko wiedzę merytoryczną magistra Kierskiego, ale także jego bardzo dobre przygotowanie warsztatowe.

Z perspektyw promotora chciałbym podkreślić ogromną pracowitość Doktoranta. Ta widoczna była m.in. przy dążeniu do zweryfikowania każdej nawet najdrobniejszej informacji, co wymagało pogłębiania zakresu kwerendy archiwalnej. W konsekwencji czytelnik tej rozprawy otrzymuje obraz pod względem warsztatowym bardzo dobrze udokumentowany i krytycznie przeanalizowany.

Krzysztof Andrzej Kierski do historyk – mimo swojego młodego wieku – ze znaczącym już dorobkiem naukowym. Uczestniczył w kilkunastu konferencjach naukowych, a także w tematycznych projektach badawczych w ramach prac w Instytucie Pamięci Narodowej. Redagował lub współredagował kilka wydawnictw zbiorowych. Często występuje w mediach regionalnych oraz krajowych w roli eksperta od tematów dotyczących historii najnowszej regionu. Jest autorem kilkudziesięciu radiowych audycji historycznych pt. Historyczny leksykon IPN. Doskonale więc zna historię najnowszą Warmii i Mazur, bardzo dobrze orientuje się w zasobie archiwalnym różnej proweniencji, co pozwalało mu znacznie szerzej patrzeć na analizowane i opisywane w swojej dysertacji zagadnienia. Jestem przekonany, że praca

autorstwa Krzysztofa Andrzeja Kierskiego bezwzględnie wzbogaci wiedzę na temat powojennego kościoła warmińskiego i jego relacji z komunistycznymi władzami.

W mojej ocenie rozprawa ta spełnia wymogi stawiane dysertacjom doktorskim i dlatego też wnioskuję o jej przyjęcie oraz przekazanie do oceny recenzentom.